

YTTRANDE

2015-09-15 Ärendenr:
NV-04129-15

Mark- och miljööverdomstolen
Svea hovrätt
svea.avd6@dom.se

**Yttrande i mål nr M 3173-15 angående slutliga villkor för energi-
användning m.m. avseende Södra Cell AB:s anläggning i Mörrum,
Karlshamns kommun**

Med anledning av Södra Cell AB:s överklagande och med åberopande av medgivet anstånd, får Naturvårdsverket anföra följande.

1. Naturvårdsverkets inställning och yrkanden

Naturvårdsverket bestrider bolagets talan och yrkar i första hand att Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandet.

I andra hand medger Naturvårdsverket att villkorspunkterna 24 och 25 ändras till följande lydelse:

24. Södra Cell AB ska senast då produktionen i ton massa per år överstiger:

*510 000 - (1 530 x andel av totala massaproduktionen som utgörs av
dissolvingmassa x 100)*

ta i drift en ny industningsanläggning. Industningsanläggningen ska uppfylla den energiprestanda som framgår av bolagets prøvotidsredovisning.

Tillsynsmyndigheten får medge avsteg från angiven energiprestanda om en högre värmeförbrukning i industningen är nödvändig för att uppnå större energieffektivisering på annat ställe i processerna.

25. Värmeförbrukningen får fr.o.m. 1 januari 2016 inte överstiga ett årsvärde i GJ/ADt massa, beräknat enligt följande formel:

*1,15 x (13,6 x andelen pappersmassa + 16,3 x andelen dissolvingmassa
som produceras vid anläggningen under kalenderåret).*

Fr.o.m. kalenderåret efter att produktionen i ton massa per kalenderår överstigit:

$$510\ 000 - (1\ 530 \times \text{andel av totala massaproduktionen som utgörs av dissolvingmassa} \times 100)$$

får värmeförbrukningen inte överstiga ett årsvärde i GJ/ADt massa, beräknat enligt formeln

$$1,15 \times (12,0 \times \text{andelen pappersmassa} + 14,4 \times \text{andelen dissolvingmassa som produceras vid anläggningen under kalenderåret}).$$

I tredje hand medger Naturvårdsverket att villkorspunkten 24 upphävs och att villkorspunkten 25 ändras till följande lydelse:

25. Värmeförbrukningen får fr.o.m. den 1 januari 2016 inte överstiga 16,7 GJ/ADt massa under ett kalenderår. Fr.o.m. kalenderåret efter det att produktionen per kalenderår överstigit 460 000 ton massa får värmeförbrukningen inte överstiga 14,7 GJ/ADt massa.

I fjärde hand medger Naturvårdsverket att villkorspunkten 24 upphävs och att villkorspunkten 25 ändras till följande lydelse:

25. Värmeförbrukningen får fr.o.m. 1 januari 2016 inte överstiga ett årsvärde i GJ/ADt massa, beräknat enligt följande formel:

$$1,1 \times (13,6 \times \text{andelen pappersmassa} + 16,3 \times \text{andelen dissolvingmassa som produceras vid anläggningen under kalenderåret})$$

Fr.o.m. kalenderåret efter att produktionen i ton massa per kalenderår överstigit:

$$510\ 000 - (1\ 530 \times \text{andel av totala massaproduktionen som utgörs av dissolvingmassa} \times 100)$$

får värmeförbrukningen inte överstiga ett årsvärde i GJ/ADt massa, beräknat enligt formeln

$$1,1 \times (12,0 \times \text{andelen pappersmassa} + 14,4 \times \text{andelen dissolvingmassa som produceras vid anläggningen under kalenderåret})$$

2. Grunder

Energihushållning är en central fråga vid den nu aktuella tillståndsprovningen eftersom verksamheten har en betydande energianvändning och då det av utredningen framgår att det finns tekniska åtgärder som kan vidtas för att minska energianvändningen. Naturvårdsverkets inställning och yrkanden grundar sig på kraven i 2 kap. 3, 5 och 7 §§ miljöbalken om bästa möjliga teknik och hushållningsprincipen.

Grund för Naturvårdsverkets inställning och yrkanden finns även i industriutsläppsdirektivet (2010/75/EU, IED), artikel 11, som stadgar att medlems-

staterna ska vidta nödvändiga åtgärder för att se till att energianvändningen är effektiv hos anläggningar som omfattas av direktivet.

Enligt 1 kap. 10 § industriutsläppsförordningen (SFS 2013:250) ska vid bedömningen av om en industriutsläppsverksamhet bedrivs i enlighet med kravet på bästa möjliga teknik enligt 2 kap. 3 § miljöbalken hänsyn tas även till de BAT-slutsatser som innehåller slutsatser om andra försiktighetsmått än utsläppsvärden. I BAT-slutsatserna för produktion av massa och papper anges i kapitel 1.2.4 ”Energiförbrukning och energieffektivitet, BAT 31” att BAT är att använda en kombination av ett antal tekniker som anges i punkterna a–q. En av dessa punkter är ”f. högeffektiv indunstning”.

3. Utveckling av talan

3.1. Europeiska och nationella klimat- och energipolitiska mål

3.1.1. Mål till 2020

EU har enats om fyra mål som ska vara uppfyllda fram till 2020:

- Minska växthusgasutsläppen med minst 20 procent, jämfört med 1990 års nivåer
- Sänka energiförbrukningen med 20 procent
- Höja andelen förnybar energi¹ till 20 procent av all energikonsumtion
- Höja andelen biobränsle för transporter till 10 procent.

Följande klimat- och energipolitiska mål till år 2020 har beslutats av riksdagen²:

- 40 procent lägre utsläpp av växthusgaser än 1990
- 50 procent förnybar energi
- 10 procent förnybar energi i transportsektorn
- 20 procent effektivare energianvändning
- 40 procent minskning av utsläppen av klimatgaser för den icke handlande sektorn, varav 2/3 inom Sverige.

3.1.2. Mål till 2030

EU:s gemensamma mål till 2030:

- Utsläppen av växthusgaserna ska minska med 40 procent jämfört med 1990 års nivå. Målet är bindande på EU-nivå.
- Andelen förnybar energi ska vara minst 27 procent. Målet är bindande på EU-nivå.
- Energieffektivitet ska öka med minst 27 procent. Målet är vägledande och ska ses över senast 2020, med ambitionen att nå ett mål på 30 procent på EU-nivå.

3.2. Bolagets återopade grunder

Bolaget hävdar att det är orimligt att kräva idrifttagande av en ny indunstningsanläggning och gör gällande att mark- och miljödömsstolen inte har gjort någon

¹ Med förnybar energi avses energi som kommer från icke-fossila källor, såsom vind, sol, vattenkraft och biobränsle.

² Sveriges riksdag beslutade den 16 juni 2009 om mål för den svenska klimat- och energipolitiken (NU25, MJU28, prop. 2008/09:162 och prop. 2008/09:163).

rimlighetsavvägning enligt 2 kap. 5 och 7 §§ miljöbalken. Dessutom hävdar bolaget att det inte krävs någon ny eller ombyggd industning för att producera mer än 460 000 ton massa per år och att den energiprestanda som bolaget angav i provotidsredovisningen nu hotar att suboptimera den totala energibalansen på anläggningen.

Absoluta begränsningsvärden för värmeförbrukning riskerar enligt bolaget att negativt påverka dess flexibilitet och anpassningsförmåga till marknaden, genom att styra valet av produktmix mellan pappers- och dissolvingmassa. Begränsningsvärden riskerar enligt bolaget också att försvåra eller förhindra utveckling av biprodukter, liksom en utveckling från massabruk till bioraffinaderi.

3.3. Allmänna utgångspunkter

Energieffektivisering är ett sätt att nå ekologisk hållbarhet, försörjningstrygghet och konkurrenskraft.³

Enligt mark- och miljödomstolens domskäl (s. 13 i överklagat mål) är syftet med tillståndsprovning bland annat att konkretisera de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. Det innebär till exempel att sökanden ska få besked om vilka åtgärder som måste vidtas för att kravet på hushållning med energi i 2 kap. 5 § jämfört med 7 § ska vara uppfyllt.

När det gäller länsstyrelsens villkorsförslag fann mark- och miljödomstolen att det skulle innebära att energifrågorna sattes på ständig provotid, därför kunde förslaget inte vinna bifall.

I sitt överklagande har bolaget yrkat att villkor 24 ska upphävas och att villkor 25 ska ändras. Enligt Naturvårdsverkets bedömning medför den ändring av villkor 25 som bolaget föreslår likartade förhållanden som länsstyrelsens villkorsförslag till mark- och miljödomstolen, och som förkastades av domstolen. Naturvårdsverket delar mark- och miljödomstolens synsätt att det inte är godtagbart att sätta energifrågorna på ständig provotid.

Hushållning med energiresurser är ett av miljöbalkens grundläggande mål och Mark- och miljööverdomstolen har i ett flertal domar klargjort att det vid stora processindustrier kan vara lämpligt att villkor föreskrivs vad gäller energieffektiviserande åtgärder och tillåten energiförbrukning (jämför MÖD 2007:4, MÖD 2007:56 och MÖD 2008:23).

Med utgångspunkt i kravet på bästa möjliga teknik, den miljönytta som går att åstadkomma med en ny industning och med beaktande av att åtgärden enligt tidigare uppgifter från bolaget behövs för att fullt ut utnyttja tillståndet vid en produktion över 460 000 ton, framstår åtgärden som rimlig trots investeringens omfattning.

Förhållandena i detta mål är inte heller jämförbara med MÖD 2011:23 och MÖD 2009:17 (Perstorp Oxo respektive Scania CV) där villkor med krav på

---

³ Se Energimyndighetens rapport, Energiindikatorer 2011, Uppföljning av Sveriges energipolitiska mål, ER 2011:12.

energiushållningsprogram respektive energiushållningsplan föreskrevs. I det första fallet var utredningen bristfällig och åtgärdsalternativen inte tillräckligt utvärderade. I det andra fallet var det fråga om flera åtgärder som var för sig var mindre omfattande, vilket enligt Mark- och miljööverdomstolen inte lämpade sig för villkorsreglering. I båda fallen fanns det en delegation i villkoren som föreskrevs, innebärande att tillsynsmyndigheten bemyndigades att föreskriva villkor om energiushållning.

I 22 kap. 25 § miljöbalken redovisas exempel på olika typer av bestämmelser som en dom om tillstånd i ett ansökningsmål kan innehålla. Av paragrafen framgår att villkor kan innehålla såväl bestämmelser om begränsningsvärden som villkor om teknisk utformning. Enligt praxis har kombinationer av detta, efter vad som ansetts vara lämpligt i det enskilda fallet, under lång tid använts i domar och tillståndsbeslut. För det fall Mark- och miljööverdomstolen skulle finna att det inte är lämpligt att i detta mål föreskriva ett villkor med krav på viss teknik (ny industning) bör i vart fall frågan om högsta tillåtna värmeförbrukning inte lämnas oreglerad.

Det bör understrykas att Naturvårdsverket inte har bedömt att en ny industning är lönsam vid dagens produktionsnivå. Vi har därför inte yrkat att en sådan installation ska göras och att en lägre värmeförbrukning ska uppnås, förrän produktionen överstiger 460 000 ton massa per år. Vid denna produktionsnivå menar vi, med stöd av bolagets tidigare redovisade uppgifter, att det är både lönsamt och processtekniskt nödvändigt att installera en ny industning.

3.4. Anläggningens produktionskapacitet

3.4.1. Bolagets uppgifter om produktionskapaciteten

Bolaget har i mål vid mark- och miljödomstolen om slutliga villkor för utsläpp av kväveoxider uppgett att produktionskapaciteten med nuvarande industning är maximalt 460 000 ton/år (Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, dom den 28 april 2015 i mål nr 1381-11). Bolaget uppgav i den prövningen att: "För att kunna producera över 460 000 ton krävs att tjockluten höjs till en torrhalt >75 % och därmed föreslås ett högre villkor i kgptm" (s. 10 i domen).

Uppgiften om produktionskapacitet har alltså av bolaget använts som argument för slutliga villkor som tillåter högre kväveoxidutsläpp vid en produktion överstigande 460 000 ton massa per år. I mark- och miljödomstolens dom fick bolaget också gehör för detta synsätt genom att högre kväveoxidutsläpp nu tillåts vid produktion över 460 000 ton.

Naturvårdsverket har åberopat denna uppgift om produktionskapacitet och det därtill hörande behovet av ny industning i vårt yttrande till mark- och miljödomstolen i det nu överklagade målet. Mark- och miljödomstolen har sedan konstaterat att bolaget inte invänt mot denna slutsats och därefter utgått från uppgiften i sitt domslut.

Naturvårdsverket menar att bolagets formulering: "Mark- och miljödomstolen anser att Bolagets produktionskapacitet är begränsad till 460 000 ton massa per år om inte en ny industningsanläggning införskaffas" (s. 5 i överklagandet,

hovrättens aktbilaga 3, vår kursivering) är missvisande. Bolagets framställning är heller inte rättvisande när man skriver att: domstolen har gjort ett ”korrekt antagande” ”vid nuvarande produktmix och tekniska förutsättningar” (s.5). Den riktiga beskrivningen är att domstolen använt och utgått från de uppgifter som bolaget själv lämnat, utan att göra några egna antaganden eller bedömningar.

3.4.2. *Nya uppgifter om produktionskapaciteten*

Bolaget har nu lämnat nya uppgifter om anläggningens produktionskapacitet (s. 2 och 5 i överklagandet). Enligt bolaget går det att producera mer vid en återgång till enbart pappersmassa.

Detta torde vara riktigt, men Naturvårdsverket kan svårtligen tro att det kan vara bolagets strategi efter att ha gjort omfattande ombyggnad och investeringar för att anpassa den ena produktionslinjen till att producera dissolvingmassa.

Om detta ändå skulle ske går det att göra en beräkning av hur värmeförbrukningen skulle påverkas.

Bolaget uppgav i målet om utsläpp av kväveoxider (Växjö tingsrätt, mark- och miljödomstolen, dom den 28 april 2015 i mål nr 1381-11) att vedutbytet vid dissolvingproduktion är 70 % av vedutbytet vid produktion av pappersmassa. Naturvårdsverket ifrågasatte denna uppgift och kom fram till att skillnaden i själva verket är mindre och att dissolvingproduktionens vedutbyte ligger på 75 % av vedutbytet vid pappersproduktion. Om vi ändå godtar värdet 70 % så går det att beräkna vilken högre massaproduktion som skulle kunna uppnås vid 100 % pappersmassaproduktion jämfört med dagens mix med två tredjedelar pappersmassa och en tredjedel dissolvingmassa. Resultatet blir att produktionen skulle kunna uppgå till 510 000 ton pappersmassa.

Enligt Naturvårdsverkets uppfattning är det emellertid inte rimligt att tro att bolaget skulle byta produktionsinriktning på detta sätt, varför vi inte anser att det finns behov av att anpassa villkoren efter ett sådant scenario. Om Mark- och miljööverdomstolen ändå skulle komma fram till att en sådan anpassning bör göras så är det fullt möjligt att formulera ett rörligt villkor som är anpassat efter hur stor andel av produktionen som kommer att utgöras av dissolvingmassa respektive pappersmassa.

Med utgångspunkt från bolagets uppgift om att det med dagens produktionsmix av pappersmassa respektive dissolvingmassa (68 respektive 32 % år 2014) är möjligt att producera 460 000 ton massa med befintlig indunstning och med antagandet av vedutbyte på 45 % vid barrmassa samt 30 % lägre vedutbyte för dissolvingmassa, kan skillnaden i hur vedutbyte påverkar mängden producerad massa beräknas. Detta visas nedan i diagram 1.

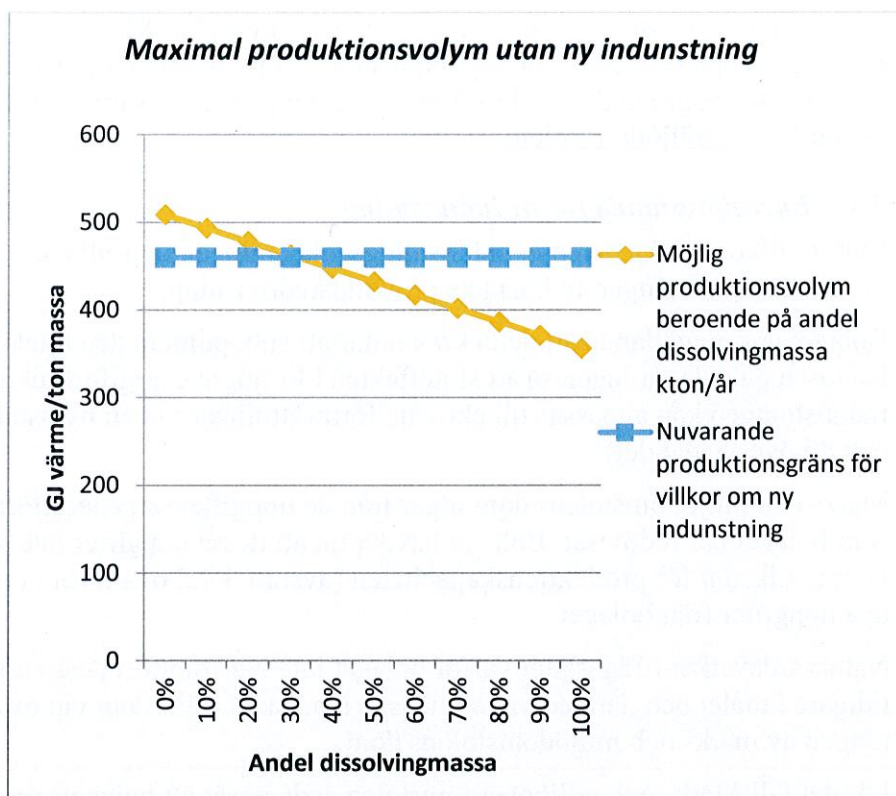

Diagram 1

Den blå linjen utgör den i mark- och miljödomstolens dom angivna gränsen för när ny indunstning ska installeras, d.v.s. 460 000 ton massa per år. Den gula linjen visar hur mängden massa som är möjlig att producera påverkas av att vedutbytet är större vid produktion av pappersmassa.

Av diagrammet kan utläsas att vid produktion av 100 % pappersmassa kan 510 000 ton massa produceras (längst till vänster i diagrammet), medan vid produktion av 100 % dissolvingmassa (längst till höger i diagrammet) skulle produktionskapaciteten vara ca 350 000 ton massa.

Om en anpassning ska göras skulle villkor 24 (krav på installation av ny indunstning) och villkor 25 (krav på högsta förbrukningsnivåer) kunna justeras så att den produktionsnivå i ton massa per år vid vilken villkoren ska börja gälla, ändras från "460 000 ton massa per år" i nuvarande villkor till att beräknas enligt formeln

$$510\,000 - (1\,530 \times \text{andel av totala massaproduktionen som utgörs av dissolvingmassa} \times 100)$$

Formeln ger som resultat att produktionsgränsen kommer att följa den gula linjen i diagram 1 och således vara flexibel i förhållande till hur stor del av den framtida produktionen som kommer att utgöras av pappersmassa respektive dissolvingmassa.

3.4.3. Andra alternativ till ny indunstning

Bolaget har framfört att det finns "flertalet andra alternativ till en ny indunstning som skulle möjliggöra en produktion över 460 000 ton massa per år" (s. 5 i överklagandet). Eftersom detta inte utvecklats närmare anser vi att dessa uppgifter inte kan läggas till grund för en dom. Som vi påtalat ovan (avsnitt 3.4.1)

står detta även i strid med vad bolaget uppgett i mål M 1381-11. I den prövningen åberopades behovet av ny indunstning vid >460 000 ton massa per år som skäl för högre kväveoxidutsläpp vid denna produktionsnivå, vilket medgavs av mark- och miljödomstolen.

3.5. Energiförbrukning för ny indunstning

Enligt villkor 24 ska den nya indunstningsanläggningen uppfylla den energiprestanda som framgår av bolagets provotidsredovisning.

Bolaget gör nu gällande att detta krav hotar att suboptimera den totala energibalansen på anläggningen så att sluteffekten blir högre energiförbrukning än om indunstningen kan anpassas till aktuella förutsättningar vid en nyinstallation (s. 2 och 8 i överklagandet).

Mark- och miljödomstolens dom utgår från de uppgifter om energiförbrukning som bolaget har redovisat. Bolaget hävdar nu att dessa uppgifter inte går att tillämpa. Liksom för produktionskapaciteten (avsnitt 3.4.2 ovan) rör det sig om nya uppgifter från bolaget.

Naturvårdsverket ifrågasätter varför bolaget inte har framfört dessa uppgifter tidigare i målet och därmed vilken hänsyn som ska tas till dem vid överprövningen av mark- och miljödomstolens dom.

För det fall Mark- och miljööverdomstolen ändå anser att bolagets påstående utgör en befogad invändning mot villkor 24 bedömer Naturvårdsverket att det finns möjlighet att undvika den risk som bolaget hävdar finns, med ett tillägg till villkoret, på följande sätt:

Tillsynsmyndigheten får medge avsteg från angiven energiprestanda om en högre värmeförbrukning i indunstningen är nödvändig för att uppnå större energieffektivisering på annat ställe i processerna.

Genom ett sådant tillägg torde det inte finnas någon risk för suboptimering av energibalansen till följd av villkor 24.

3.6. Begränsningsvärde, flexibilitet och anpassningsförmåga

3.6.1. Produktval

Enligt bolaget riskerar ett villkor med begränsningsvärde för värmeförbrukning att hindra flexibiliteten att producera den mängd pappersmassa respektive dissolvingmassa som bolaget har tillstånd till (s. 2 och 8 f i överklagandet). Detta eftersom värmeförbrukningen vid produktion av dissolvingmassa enligt bolaget (s. 4 i överklagandet) är 20 % högre än vid produktion av pappersmassa.

Naturvårdsverket kan konstatera att det finns ett flertal andra produktionsrelaterade villkor i bolagets tillstånd. Såväl utsläpp till vatten av TOC, fosfor, kväve och AOX, liksom utsläpp till luft av svavel och kväveoxider är relaterade till massaproduktionen. Eftersom vedutbytet för dissolvingproduktionen, enligt bolagets uppgifter endast är 70 % av utbytet för pappersmassaproduktionen kommer dessa villkor bli strängare vid en högre andel dissolvingmassa. Att på detta sätt utforma villkoren för dessa parametrar har dock inte angetts som något hinder.

Baserat på bolagets uppgifter i målet skulle värmeförbrukningen, med aktuell fördelning av andel pappersmassa (66 %) respektive dissolvingmassa (34 %) och efter installation av nya tvättpressar uppgå till 14,5 GJ/ton massa.

Med en ny indunstning skulle värmeförbrukningen kunna minskas till 12,8 GJ/ton massa.

Utifrån dessa uppgifter kan värmeförbrukningen med dagens indunstning, vid 100 % pappersmassaproduktion beräknas till 13,6 GJ/ton massa och vid 100 % dissolvingproduktion till 16,3 GJ/ton massa. Med en ny indunstning kan värmeförbrukningen beräknas till 12,0 GJ/ton massa vid 100 % pappersmassaproduktion och 14,4 GJ/ton massa vid 100 % dissolvingproduktion.

Diagram 2 nedan avser förhållandena med dagens indunstning och diagram 3 framtida förhållanden efter att en ny, mer energieffektiv indunstning installerats.

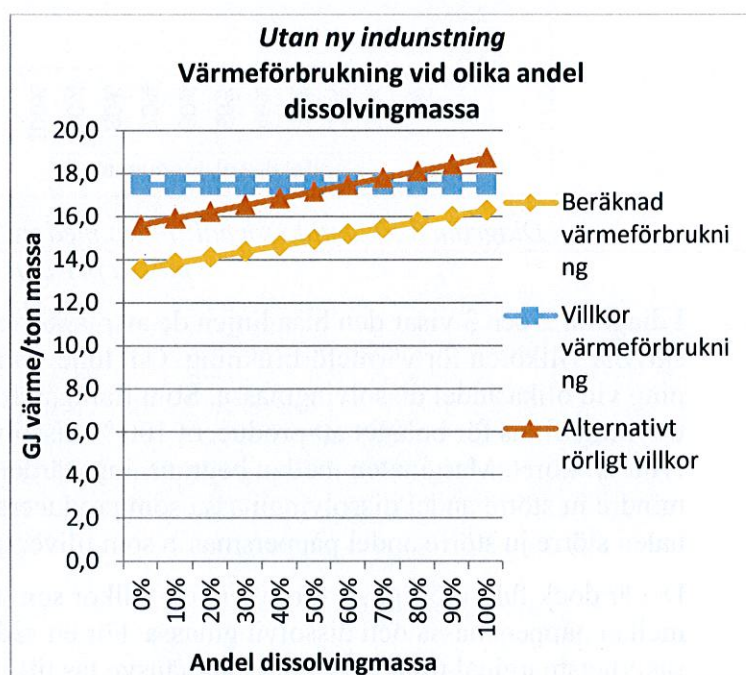

Diagram 2 Dagens förhållanden med befintlig indunstning (<460 000 ton massa per år)

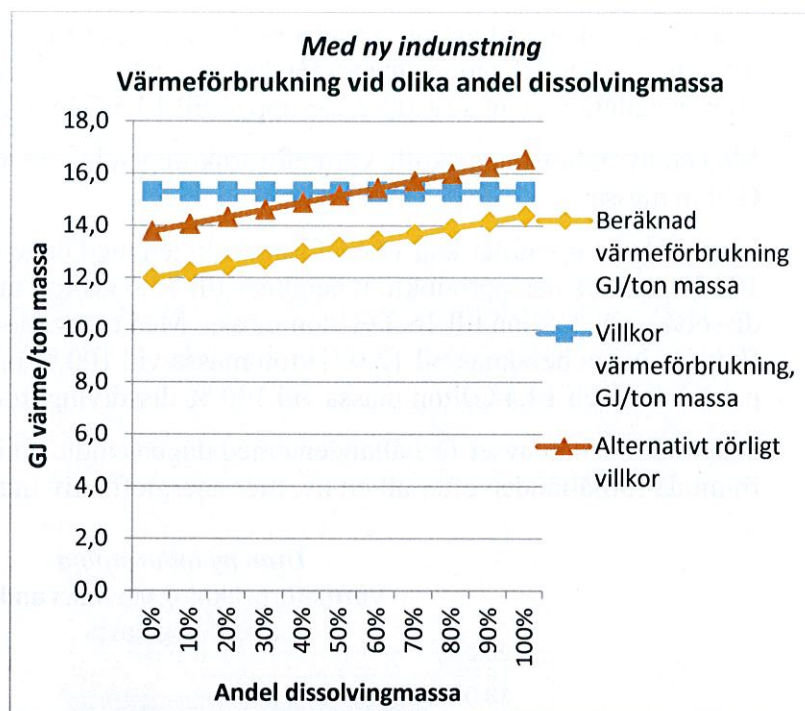

Diagram 3 Framtida förhållanden med ny industning (>460 000 ton massa per år)

I diagram 2 och 3 visar den blå linjen de av mark- och miljödomstolen föreskrivna villkoren för värmeförbrukning. Gul linje visar beräknad värmeförbrukning vid olika andel dissolvingmassa. Som framgår är marginalen så pass stor att utrymme finns för bolaget att producera 100 % dissolvingmassa och ändå uppfylla villkoret. Marginalen mellan begränsningsvärdet och troligt utfall blir dock mindre ju större andel dissolvingmassa som produceras och omvänt blir marginalen större ju större andel pappersmassa som tillverkas.

Det är dock fullt möjligt att formulera ett villkor som tar hänsyn till fördelningen mellan pappersmassa och dissolvingmassa. För ett sådant villkor kan mindre säkerhetsmarginal tillämpas, eftersom hänsyn tas till variationen av produktionsstyp redan i villkoret. Istället för 20 % marginal, som tillämpats i villkor 25, torde det vara fullt tillräckligt med en marginal på 15 % om en produktionsanpassning av villkoret görs.

Ett sådant flexibelt villkor skulle kunna formuleras genom att villkorsnivåerna beräknades med följande formler.

Den högre tillåtna förbrukningen som ska gälla vid produktionsnivå upp till 460 000 ton massa per år, d.v.s. med befintlig industning kan beräknas enligt följande

$$1,15 \times (13,6 \times \text{andelen pappersmassa} + 16,3 \times \text{andelen dissolvingmassa som produceras vid anläggningen under kalenderåret})$$

Den framtida lägre tillåtna förbrukningen som ska gälla vid produktionsnivå över 460 000 ton massa per år, d.v.s. med ny industning, kan beräknas med följande formel:

$$1,15 \times (12,0 \times \text{andelen pappersmassa} + 14,4 \times \text{andelen dissolvingmassa som produceras vid anläggningen under kalenderåret})$$

I diagrammen 2 och 3 ovan kan man se utfallet av ett sådant flexibelt villkor. Som framgår blir den beräknade marginalen densamma oavsett vilken typ av massa som bolaget tillverkar.

Naturvårdsverket anser att det villkor som föreskrivits av mark- och miljödomstolen ger tillräcklig flexibilitet för bolaget att välja produktionsinriktning och därför ska kvarstå. I andra hand föreslår vi att ett rörligt villkor med ovanstående utformning föreskrivs.

3.6.2. Utveckling av andra biprodukter

Begränsningsvärden för energi riskerar enligt bolaget att försvåra eller förhindra utveckling av biprodukter som ryms inom gällande tillstånd och därmed försvåra en önskvärd utveckling från massabruk till bioraffinaderi (s. 2, 8 och 9 i överklagandet).

Av de tre biprodukter som bolaget nämner utvinns och nyttiggörs redan idag metanol och tallolja. I nuvarande tillstånd, mark- och miljödomstolens dom den 19 december 2008, nämns såvitt vi vet inget om processer för att vidareförädla dessa biprodukter. Som tredje biprodukt nämner bolaget lignin. Bolaget har i nyssnämnda dom tillstånd till utvinning av lignin ur svartluten genom s.k. LignoBoost-teknik. Denna tillverkning är ännu inte tagen i drift.

En förutsättning för att kunna utvinna lignin ur svartluten är att det skapas ett överskott av energi vid bruket. Den åtgärd som skulle kunna skapa detta överskott är en ny indunstning. Ett energivillkor som innebär att en ny indunstning behöver byggas kan alltså inte vara ett hinder för lignintillverkningen. Tvärtom är en ny indunstning en förutsättning för att lignintillverkning ska kunna ske.

Om bolaget i framtiden skulle vilja komplettera eller ändra sin produktionsinriktning till produkter som medför högre energiförbrukning torde detta kunna hanteras inom ramen för ett ändringstillstånd, där också frågan om energiförbrukning kan bli föremål för förnyad bedömning.

3.7. Värmebesparing och intäkter

3.7.1. Nyttiggörande av värmebesparingen

Naturvårdsverket har i det överklagade målet pekat på att det finns flera alternativa sätt för bolaget att nyttiggöra värmebesparingen:

- Minskad eldning av bark i barkpannan, försäljning av överskottsbark till annan användare.
- Produktion av el i en kondensator på bruket och försäljning av el på marknaden.
- Utvinning av lignin ur svartluten enligt bolagets tidigare planer och som är tillståndsgivet.
- Vidareförädling av barken till andra bränsleprodukter, såsom barkpellets, biogas eller flytande bränslen.

Utöver vad vi således tidigare framfört, lämnas nedan ytterligare kommentarer.

3.7.2. Försäljning av bark till annan användare

Bolaget har stegvis ändrat sina uppgifter om intäkter vid barkförsäljning. Från att i den första provotidsredovisningen den 18 december 2012 angett en intäkt på

195 kr/MWh uppger bolaget nu att intäkten endast skulle bli 100 kr/MWh. Den bedömda intäktsminskningen kan till del förklaras av att marknadspriset sjunkit sedan 2013. Marknadspriset har dock inte sjunkit så mycket som bolagets ändrade uppgifter gör gällande.

Naturvårdsverket har tidigare i prövningen pekat på att i barkpannan inte endast bränns internt biobränsle i form av bark. En viss del av biobränslet utgörs av inköpt externt biobränsle. Detta betyder att värmebesparingen till viss del ska beräknas som den inbesparade utgiften för inköp av biobränsle. Värdet av externt biobränsle är högre eftersom bolaget för detta även får stå för transportkostnaden. Om det externa biobränslet dessutom utgörs av mer högvärdigt biobränsle än bark så kan värdet vara ännu högre. Bolaget har i sin inlägga till mark- och miljödomstolen (aktbilaga 152 i mål M 712-07) uppgett att det under år 2013 varit en tillfällig ökning av andelen externt biobränsle till ca 15 %, och att andelen år 2014 var 1,6 %. Efter vad vi kan utläsa av bolagets miljörapporter stämmer dock inte detta, andelen externt biobränsle har istället legat stabilt på en nivå mellan 20 och 30 %. Med miljörapporternas siffror beräknar vi andelen externt biobränsle till 17 % år 2011, 21 % år 2012, 25 % år 2013 och 31 % år 2014.

Vi har i målet haft underhandskontakter med Energimyndigheten som vi förut-sätter kommer att kommentera frågan om bränslepriser.

3.7.3. *Kondensturbin*

Flera massabruk har eller planerar att för sina barkpannor installera kondens-turbiner för produktion av el. För närvarande finns ansökningar från Södra Cell Värö, Stora Enso Hylte och SCA Östrand om tillstånd till nyinstallation av kondens-turbiner. Naturvårdsverket förutsätter att detta är något som sker på marknadsmässiga grunder. Installation av kondens-turbin för att ta tillvara ett kommande barköverskott är följaktigen ett alternativ även vid Södra Cell Mörrum. Någon kalkyl för en kondens-turbin har bolaget emellertid inte redo-visat.

Ur ett rent miljö- och energihushållningsperspektiv är inte produktion av kondens-el något vi förordar i första hand, eftersom det innebär att en stor mängd värme kyls bort. Med dagens bränsle- och elmarknad tycks för närvarande installation av en kondens-turbin för produktion av el från överskottsånga dock vara det mest lönsamma alternativet. Med en kondens-turbin kommer det heller inte vara nödvändigt att friblåsa ånga under vissa tider på året såsom bolaget hävdar (s. 7 i överklagandet och tillhörande bilaga 2). På dessa grunder ser vi att också installation av en kondens-turbin är ett eftersträvarsvärt sätt att tillvarata ångöverskottet för att hushålla med energi.

3.8. *BAT-slutsatser om energianvändning*

Bolagets har i sitt överklagande (s. 10) påstått att skälet till varför det inte finns BAT-slutsatser för energi i BREF-dokumentet för massa- och pappers-tillverkning ”torde vara att det inte har ansetts lämpligt att reglera just energi-användningen på så sätt att ett visst värde ska innehållas”. Bolagets tolkning är enligt Naturvårdsverkets uppfattning felaktig. Från EIPPCB⁴ framfördes mycket

⁴ European IPPC Bureau, ansvarig institution inom EU för framtagande av BREF-dokument och BAT-slutsatser.

tydligt vid TWG⁵-mötet att anledningen till att inga BAT-slutsatser föreslogs för energianvändning var att medlemsstaterna inte rapporterat in tillräckligt med data. EIPPCB uttryckte sitt tydliga missnöje med detta. Det framgår också av BREF-dokumentet (avsnitt 9, s. 825) att insamlingen av data om energianvändning är en viktig uppgift för kommande revision av BREF-dokumentet.

3.9. Teknikvillkor, förbrukningsnivå och reformatio in pejus

Mark- och miljödomstolens dom innebär villkor för tillståndet om att dels en viss teknisk åtgärd ska vidtas (installation av ny indunstning, villkor 24), dels att en viss nivå av energihushållning ska uppnås (värmeförbrukning, villkor 25). Begränsningsvärdet, nivån av energihushållning som ska uppnås, kan sägas vara det primära. Vilken teknisk lösning man väljer för att komma dit kan betraktas som sekundärt. Det skulle med det resonemanget kunna vara tillräckligt med en reglering enligt villkor 25.

Med utgångspunkt från bolagets prøvotidsredovisning har ny indunstning framstått som den åtgärd som på mest avgörande sätt skulle kunna minska värmeförbrukningen. Bolaget har också uppgett att med en ny indunstning skulle produktionen kunna utökas till mer än 460 000 ton massa per år och därmed generera nya intäkter.

Med detta som bakgrund menar vi att det är motiverat att en ny indunstning installeras. Det kan dock finnas en svårighet att i förväg beräkna hur stor värmeförbrukningen kommer att bli med en ny indunstningsanläggning. För att hantera detta kan en relativt stor marginal behöva användas mellan beräknad värmeförbrukning och villkorsreglerad nivå. Naturvårdsverket har för sina yrkanden använt 20 % som marginal, vilket kan synas ha varit onödigt mycket. Genom det tekniska kravet i villkor 25 på ny indunstning har vi bedömt att villkoren tillsammans ändå tillförsäkrar en framtida tillräcklig energieffektivitet.

Om villkor 24, krav på tekniska åtgärden ny indunstning, skulle tas bort bör enligt vår uppfattning, förbrukningsnivåerna i villkor 25 sänkas. Marginalen bör sänkas till 15 % med en fast nivå på tillåten värmeförbrukning respektive till 10 % om den tillåtna värmeförbrukningen blir flexibel beroende på andelen dissolvingmassa. Vi menar att detta totalt sett inte innebär att kravnivån skärps och därmed att det ryms inom processramen och inte strider mot förbudet mot reformatio in pejus.

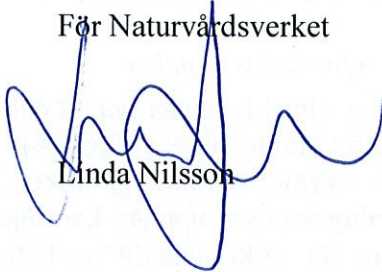
---

⁵ Technical Work Group, teknisk arbetsgrupp med representanter för medlemsstaterna med uppgift att utarbeta och föreslå BAT-slutsatser.

Beslut om detta yttrande har fattats av sektionschefen Linda Nilsson.

Vid den slutliga handläggningen har i övrigt deltagit Olof Åkesson, föredragande, och miljöjuristen Måns Cederberg.

För Naturvårdsverket

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Linda Nilsson', written over the printed name.

Linda Nilsson

A handwritten signature in blue ink, appearing to be 'Olof Åkesson', written over the printed name.

Olof Åkesson

Kopia till

Länsstyrelsen i Blekinge